

"Rebased" aias

Viimane talv oli okaspuude jaoks väga ränk, päikesepõletusega puid on kõikjal üle Eesti. Kas põlenud okaspuudest saab veel asja?

Mõnel pool piisas päikesekahjustuste tekkeks vaid mõnest tunnist, sedavõrd tugev oli veebruaris-märtsis päikese ja lumelt tagasi peegelduva kiirguse koosmõju. Ilmselt ei tee paha siinkohal uuesti selgitada, miks tekib igihaljastel taimedel põletus: päike soojendab okkaid või lehti (rododendronid), need hakkavad auruma, aga juured ei saa külmunud maapinnast vett kätte ja okkad/lehed kuivavad ära.

Kahjustada on saanud paljud liigid: harilik ja must mänd, hall, jaapani ja mäginulg, harilik kadakas ja teised kadaka liigid, kanada kuused, jugapuud, harilik ebatsuuga, loomulikult ka kalifornia ebaküpress jne.

Mida mures aiapidajad oma põlenud puudega nüüd, kevadel, peaksid tegema? Nõu annab aianduskonsultant Eneli Käger.

Kõrbenud puid on valus vaadata, aiamaanik tahaks nende heaks nii väga midagi teha, kuid mida?

Esialgul laske oma "rebastel" lihtsalt rahus olla. Mitte mingil juhul ärge hakake neid kohe välja kaevama (roosidega on sama lugu) ega kahjustatud kohti lõikama. Samuti on suur viga hakata oksti pruunistunud okastest puhastama.

Uurige punge lähemalt ja märkate, et need on elus. Oksti puhastama hakates vigastate punge, mis on praegu ülimalt väärtuslikud, sest tänu uutele kasvudele kasvavad põletushaavad ju aja jooksul kinni.

Las surnud okkad pudenevad ise vaikselt maha. Varsti ilmuvad pungadest värsked rohelised võrsed. Te peate lihtsalt leppima, et mõnda aega on puud veidi imeliku välimusega. Näiteks kanada kuusel 'Conica' peidavad noored kasvud näotud tühimikud, kui need pole just liiga suured, juba sügiseks ära.

Rahva seas levib legend mõrusoola ehk magneesiumsulfaadi imelisest mõjust. Paljud aiapidajad on soovitanud sellega okaspuid pritsida ehk siis väetada okka kaudu.

Mõrusoola lahusega pritsimine ei ravi päikesepõletust! Pruune surnud okkaid see ellu ei ärata. Mõrusool

on kiiretoimeline magneesiumväetis, mida kasutatakse taime toitumishäirete puhul.

Näiteks kui puu ei saa mullast kätte magneesiumi ja rauda, siis okkad luituvad. See juhtub siis, kui maa on külm ja märg või valgust vähe. Mõrusool mõjub okka kaudu kiiresti ja võra värvus muutub õige pea taas kirkaks.

Millega okaspuid siis turgutada?

Kõige kiiremini mõjub lahustuv okaspuuväetis, müügil leiab näiteks Substral® Miracle Gro® sarja igihaljaste taimede kastmisväetise. Väetise toime avaldub juba mõne päevaga. Seda võib valada maapinnale või pritsida võrale, võib teha ka mõlemat. Sobivad kasutusnormid on kirjas pakendil. Ärge pritsige tugeva päikesega!

Samal ajal segage mulda ka tahke okaspuuväetis, soovitatavalt pikaajaline. See hakkab mõjuma mõne nädala pärast, sõltuvalt mulla temperatuurist ja niiskusest.

Kuna paljude kuuseliikide noored võrsed on külmaõrnad, siis nende pritsimisega oodake mai keskpaigani, kuni suuremad öökülmad on möödunud.

Mõne lootusetult rikutud oksa võiks ju välja lõigata?

'Conicaid' ei saa lõigata, see rikub nende iseloomuliku koonusja vormi. Roomavatel ja põõsasja kujuga kadakatel võib mõne koleda oksa tõesti välja lõigata, kui see silma häirib. Sambana kasvavaid kadakaid ei saa lõigata, sest siis jääb võrasse inetu auk.

Kalifornia ebaküpresside kahjustatud osal aga taastumislootust pole, nemad lõigake tagasi kuni elusa osani.

Hoopis teine lugu on aga mikrobiootaga. Kui ta on praegu pruun, siis teadke, et see on liigile omane talv värvus, millega puu end põletuse eest kaitseb. Pruunid mikrobiootad ei ole saanud põletada! Varsti on nad taas rohelised.

Mille järgi otsustada, kas okaspuu on saanud põletada või on ta haige?

Sellest ongi praegu harrastusaednikul väga raske aru saada, las puud veidi kosuvad ja hakkavad kasve kasvama. Haiguste levikut piirab see, kui panete praegu roomavate ja madalate okaspuude alumiste okste ja maapinna vahele kive, et põõsast luhvitada.

KAJA KURG

